

1. Srednja škola

Opća, prirodoslovno-matematička, jezična, prirodoslovna i klasična gimnazija Povijest 1. razred – 70 sati

A. DRUŠTVO		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
POV SŠ A.1.1. Učenik <i>analizira</i> međusobne odnose pojedinaca i različitih društvenih skupina u svijetu te na hrvatskom prostoru.	Učenik: - <i>analizira</i> biološke i kulturne procese u svijetu te na hrvatskom prostoru koji su doveli do nastanka najranijih ljudskih zajednica i organizacije društvenog života idući tragom približne kronologije, redoslijeda i teritorija pojedinih čovjekovih predaka (<i>prostor i vrijeme, usporedba i sučeljavanje</i>).	Učenik <i>utvrđuje</i> nastanak prvih poznatih zajednica i naroda na hrvatskom prostoru, prostor obitavanja i društvenu organizaciju i način života.
POV SŠ A.1.2. Učenik <i>opisuje</i> društvenu dinamiku i promjene u najstarijim kulturama na hrvatskom prostoru te u užem i širem okruženju	- <i>utvrđuje</i> nastanak prvih poznatih zajednica i naroda na hrvatskom prostoru, prostor obitavanja i društvenu organizaciju i način života (<i>vrijeme i prostor, kontinuitet i promjena</i>). - <i>uspoređuje</i> promjene u organizaciji društva i položaj pojedinih društvenih slojeva u državama staroga svijeta, kao i položaj žena, robova te stranaca (<i>povijesna perspektiva, etička prosudba</i>). - <i>uspoređuje</i> organizaciju i život u rimskoj državi te širenje rimske države na hrvatskom prostoru (<i>kontinuitet i promjena, povijesna perspektiva</i>)	Učenik <i>uspoređuje</i> organizaciju i život u rimskoj državi te širenje tradicija rimske države na hrvatskom prostoru.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: <i>Praljudi - od pračovjeka do homo sapiensa</i> <i>Prapovijesno doba – nagli napredak čovječanstva u neolitiku</i>		

Prvi narodi na tlu Hrvatske – Histri, Delmati, Liburni, Japodi, Kelti i drugi starosjedilački narodi

Stari Istok – stvaranje prvih država

Grčka kolonizacija i rimska ekspanzija

Život u rimskom gradu na istočnoj obali Jadrana

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme

Helenizam mijenja strukturu društva

Germani na tlu Rimskog Carstva

Za preporučene teme nastavnici sami oblikuju odgojno-obrazovne ishode koji su vezani uz pojačani razvoj konceptualnog, proceduralnog i metakognitivnog znanja te rješavanje problema, a razvijaju se vođenim i slobodnim istraživanjem određenog povijesnog problema kroz istraživačko pitanje koje proizlazi iz prirode sadržaja povijesne priče. Učenici istražuju na način da slobodno biraju metode rada i načine prezentiranja istraživačkog rada.

B. EKONOMIJA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
POV SŠ B.1.1. Učenik <i>analizira</i> gospodarsku aktivnost pojedinih zajednica u prapovijesnom dobu i u starom vijeku.	Učenik: - <i>identificira</i> procese i promjene koji su doveli do pojave poljoprivrednih zajednica, obrta, trgovine i sjedilačkog načina života kao i promjene koje je donijela uporaba metala diljem svijeta i na hrvatskom prostoru u prapovijesnom dobu (<i>kontinuitet i promjena, uzroci i posljedice</i>).	Učenik <i>identificira</i> procese i promjene koji su doveli do pojave poljoprivrednih zajednica, obrta, trgovine i sjedilačkog načina života kao i promjene koje je donijela uporaba metala diljem svijeta i na hrvatskom prostoru u prapovijesnom dobu.
POV SŠ B.1.2. Učenik <i>identificira</i> važnost gospodarskih aktivnosti za razvoj društva u prapovijesnom dobu i u starome vijeku.	- <i>analizira</i> gospodarske djelatnosti i način proizvodnje na prostoru država starog Istoka (<i>prostor i vrijeme, usporedba i sučeljavanje</i>). - <i>analizira</i> utjecaj Grka i Rimljana na stanovnike hrvatskog prostora – trgovina, obrti, poljoprivreda (<i>kontinuitet i promjena, usporedba i sučeljavanje</i>).	Učenik <i>analizira</i> utjecaj Grka i Rimljana na stanovnike hrvatskog prostora – trgovina, obrti, poljoprivreda.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Nagli napredak čovječanstva u neolitiku

Metalno doba – jantarski put i megalitski krug

Prvi narodi na tlu Hrvatske – Histri, Delmati, Liburni, Japodi, Kelti i drugi autohtoni narodi

Grčka kolonizacija na prostoru Sredozemlja i Jadrana

Rimsko gospodarstvo

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme

Gospodarstvo na prostoru Mezopotamije i Egipta – utjecaj vrste zemljišta i okoliša na razvoj obrta i trgovine

Kriza Rimskog Carstva – društveno-gospodarski čimbenici

Preporučene teme i sadržaji trebaju ukloniti eurocentričnost u nastavi i uvesti učenike u iskustva življenja naroda i kultura izvan europskog kulturnog kruga. Nastavnik može, uvažavajući navedena načela, kreirati sam novu temu. Tema i sadržaj mogu biti kombinacija dvaju organizacijskih područja npr. država i društvo.

C. ZNANOST I TEHNOLOGIJA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
POV SŠ C.1.1. Učenik <i>analizira</i> važnost širenja izuma i tehnologije, u prapovijesnom dobu i u starome vijeku.	Učenik: - <i>objašnjava</i> kako je i zašto čovjek počeo izrađivati oruđa i oružja, najznačajnije izume, njihovo širenje diljem svijeta kao i njihovu pojavu i širenje na hrvatskom prostoru (<i>kontinuitet i promjena, vrijeme i prostor</i>). - <i>objašnjava</i> kako je napredak tehnologija omogućio ekspanziju brojnih naroda (<i>uzroci i posljedice, kontinuitet i promjena</i>). - <i>uspoređuje</i> najznačajnije građevine starog svijeta, različite građevinske materijale i tehnike te njihovo širenje (<i>povijesni izvori, usporedba i sučeljavanje</i>). - <i>uspoređuje</i> znanstvene discipline i znanstvena dostignuća pojedinih naroda starog svijeta (<i>usporedba i sučeljavanje, kontinuitet i promjena</i>). - <i>preispituje</i> odnos povijesne znanosti i njoj srodnih znanosti i znanstvenih disciplina te povijesne izvore i njihovu ulogu u stvaranju povijesnog djela	Učenik <i>objašnjava</i> kako je i zašto čovjek počeo izrađivati oruđa i oružja, najznačajnije izume, njihovo širenje diljem svijeta kao i njihovu pojavu i širenje na hrvatskom prostoru.
POV SŠ C.1.2. Učenik <i>uspoređuje</i> znanstvene izume i razvoj tehnologije u prapovijesno doba i u starome vijeku.		Učenik <i>uspoređuje</i> znanstvene discipline i znanstvena dostignuća pojedinih naroda starog svijeta. Učenik <i>preispituje</i> odnos povijesne znanosti i njoj srodnih znanosti i znanstvenih disciplina te povijesne izvore i njihovu ulogu u stvaranju povijesnog djela.

	(povijesna perspektiva, usporedbe i sučeljavanja).	
--	--	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Izumi i tehnologije u paleolitiku i neolitiku
Metalno doba – jantarski put i megalitski krug
Rat i tehnologije – od luka i strijele do željeznog oružja
Stari Istok – izumi, znanosti i tehnologija
Grčke znanosti i kulturna baština
Znanosti, umjetnost i kultura Rimljana

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Preporučene teme
Sustav navodnjavanja i „urbana revolucija“
Postignuća rimske tehnologije

D. POLITIKA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
POV SŠ D.1.1. Učenik <i>uspoređuje</i> proces stvaranja i širenja država na Starom Istoku i u Europi u starome vijeku.	Učenik: - <i>preispituje</i> razvoj gradova i država na Starom Istoku i u drevnoj Grčkoj te promjene njihovih organizacija kroz stoljeća (<i>kontinuitet i promjena, povijesna perspektiva</i>).	Učenik <i>preispituje</i> razvoj gradova i država na Starom Istoku i u drevnoj Grčkoj te promjene njihovih organizacija kroz stoljeća.
POV SŠ D.1.2. Učenik <i>analizira</i> što je državno uređenje, upravljanje državom te prava i status pojedinca u upravljanju.	- <i>uspoređuje</i> upravu i društvenu organizaciju Atene od kasnog 7. st. pr. Kr. do helenističkog razdoblja (<i>povijesna perspektiva, etička prosudba</i>).	Učenik <i>analizira</i> organizaciju rimske vojske i širenje rimske države te organizaciju vlasti u rimskim provincijama

	<p>- <i>opisuje</i> ratove koji su obilježili povijest starih Grka: od Trojanskog rata do osvajanja Aleksandra Makedonskog (<i>uzroci i posljedice, kontinuitet i promjena</i>).</p> <p>- <i>analizira</i> organizaciju rimske vojske i širenje rimske države te organizaciju vlasti u rimskim provincijama (<i>kontinuitet i promjena, prostor i vrijeme</i>).</p> <p>- <i>uspoređuje</i> razdoblja rimske države te obrazlaže njen uspon i pad i kako se to odrazilo na hrvatski prostor (<i>uzroci i posljedice, kontinuitet i promjena</i>).</p>	
--	--	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Stari Istok – postanak i razvoj država te način vladanja
Rano doba grčke povijesti - doseljavanje grčkih plemena
Nastanak i razvoj grčkih polisa – Atena i Sparta: državno uređenje i velike reforme (Drakont, Solon, Pizistrat, Klisten, Temistoklo, Aristid, Periklo)
Ratovi koji su obilježili povijest drevnih Grka – od Trojanskog rata do osvajanja Aleksandra Velikog
Rim - od kraljevstva do carstva – vlast u rimskoj državi
Rimska osvajanja
Rimsko Carstvo od Augusta do Konstantina
Provale barbara, podjela Rimskog Carstva i propast Zapadnog Rimskog Carstva

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Preporučene teme
Egipat u starome vijeku – organizacija države, prostor, ratovi
Političke borbe i ratovi u Rimskoj Republici u 1. stoljeću pr. Kr.

E. FILOZOFSKO-RELIGIJSKO-ESTETSKO PODRUČJE

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
POV SŠ E.1.1. Učenik <i>opisuje</i> različite ideje i umjetnost u prapovijesnom dobu i u starome vijeku.	Učenik: - <i>objašnjava</i> početke religije u prapovijesno doba (animizam, totemizam, kult mrtvih i sahranjivanje) te njihovu povezanost s umjetnošću, <i>objašnjava</i> ukrašavanje različitih predmeta u prapovijesnom dobu	Učenik <i>analizira</i> pojavu i razvoj kršćanstva, središta kršćanske kulture i učenosti te ranokršćansku umjetnost u svijetu i na hrvatskom prostoru.

<p>POV SŠ E.1.2. Učenik <i>objašnjava</i> karakter i razvoj religija na hrvatskom prostoru u prapovijesnom dobu kao i u civilizacijama staroga svijeta</p>	<p>koristeći se primjerima kulturnih grupa iz svijeta i s hrvatskog prostora (<i>povijesna perspektiva, etička prosudba</i>).</p> <p>- <i>objašnjava</i> grčko-rimsku religiju i mitologiju</p> <p>- <i>analizira</i> duhovnost - Bliskog i Dalekog istoka te starokineske filozofe i grčku filozofiju (<i>povijesna perspektiva, etička prosudba</i>).</p> <p>- <i>analizira</i> pojavu i razvoj kršćanstva, središta kršćanske kulture i učenosti te ranokršćansku umjetnost u svijetu i na hrvatskom prostoru (<i>kontinuitet i promjena, povijesna perspektiva</i>).</p>	
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: <i>Umjetnost i religija prapovijesnih ljudi</i> <i>Prapovijesno doba na hrvatskom prostoru – predmeti svakodnevne uporabe, umjetnost i religija</i> <i>Metalno doba – jantarski put i megalitski krug</i> <i>Vjerska i filozofska učenja na Starom Istoku</i> <i>Vjerska i filozofska učenja u drevnoj Indiji i Kini</i> <i>Najstarije kulture na prostoru Egejskog mora</i> <i>Helenska i helenistička umjetnost i kultura</i> <i>Grčka i rimska religija – bogovi, kultovi i rituali</i> <i>Grci i Etruščani šire umjetnost i kulturu Apeninskim poluotokom</i> <i>Romanizacija starosjedilaca – prihvaćanje tekovina rimske kulture</i> <i>Kršćanstvo od prvih kršćana do državne vjere u Rimskom Carstvu</i></p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučene teme <i>Homerski svijet ljudi i bogova</i> <i>Antička filozofija – filozofija čovječanstva</i></p>		

2. Srednja škola

Opća, prirodoslovno-matematička, jezična, prirodoslovna i klasična gimnazija Povijest 2. razred – 70 sati

A. DRUŠTVO		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda

<p>POV SŠ A.2.1. Učenik <i>analizira</i> društvene odnose tijekom srednjega i ranoga novoga vijeka u Europi i na hrvatskim prostorima.</p>	<p>Učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>interpretira</i> migracijska gibanja i njihove posljedice na stvaranje ranosrednjovjekovnih država u zapadnoj Europi i na hrvatskom prostoru (<i>kontinuitet i promjena, usporedba i sučeljavanje</i>). 	<p>Učenik <i>interpretira</i> migracijska gibanja i njihove posljedice na stvaranje ranosrednjovjekovnih država u zapadnoj Europi i na hrvatskom prostoru</p>
<p>POV SŠ A.2.2. Učenik <i>objašnjava</i> dinamiku društvenih promjena tijekom srednjeg i ranog novog vijeka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>objašnjava</i> odnos političkog središta i periferije: utjecaj velikaških rodova na društveni razvoj srednjovjekovnih i ranonovovjekovnih država s posebnim naglaskom na društveni razvoj Hrvatske (<i>uzrok i posljedica, kontinuitet i promjena</i>). - <i>uspoređuje</i> državne i društvene strukture srednjega i ranog novog vijeka: dinastička-kompozitna kraljevstva i gradove-države (<i>usporedba i sučeljavanje, povijesna perspektiva</i>). - <i>analizira</i> društvenu dinamiku u srednjem i ranom novom vijeku: uzroke religiozno-socijalnih pokreta i inkviziciju kao institucionalnu reakciju na njih (<i>posljedice, etička prosudba</i>). - <i>opisuje i analizira</i> ukupne društvene posljedice osmanskih prodora na hrvatske zemlje (<i>povijesna perspektiva , uzroci i posljedice</i>). 	<p><i>Analizira</i> društvenu dinamiku u srednjem i ranom novom vijeku: uzroke religiozno-socijalnih pokreta i inkviziciju kao institucionalnu reakciju na njih</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: <i>Stvaranje Europe i karolinški svijet - ranosrednjovjekovne promjene društvenih odnosa</i> <i>Kršćanstvo kao osnovica/podloga europske srednjovjekovne civilizacije</i> <i>Slavenski narodi između Istoka i Zapada i misija solunske braće</i> <i>„Seoba“ Hrvata u kontekstu europskih migracijskih gibanja</i></p>		

Zapadna Europa nakon Karolinškog Carstva – rađanje i oblikovanje dinastičkih kraljevstava: primjer Hrvatskog kraljevstva
 Odnos političkog središta i periferije: Uloga hrvatskih velikaških rodova u društvenom i političkom razvoju srednjovjekovne Hrvatske
 „Vlastelinstvo“ kao temeljna kategorija društvenog i gospodarskog života srednjovjekovne Europe
 Doba gradova i gradskih društava – obnova transkontinentalne i prekomorske trgovina
 Širenje europskog obzora prema Istoku – križarski pohodi u Svetu zemlju i na europskom sjeveroistoku
 Osmanski prodor u Europu i utjecaji na društveno-politički razvoj hrvatskih prostora
 Podjela moći na europskom Zapadu: Konstitucionalizam i apsolutizam
 Državne i društvene strukture srednjega i ranog novog vijeka: dinastička-kompozitna kraljevstva i gradovi-države
 Protestantska reforma i katolička obnova u Europi i Hrvatskoj

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme

Civilizacije predkolumbovske Amerike-Mongolsko Carstvo – utjecaji dalekog Istoka na europski razvoj

Srednjovjekovna Bosna

Za preporučene teme nastavnici sami oblikuju odgojno-obrazovne ishode koji su vezani uz pojačani razvoj konceptualnog, proceduralnog i metakognitivnog znanja te rješavanje problema, a razvijaju se vođenim i slobodnim istraživanjem određenog povijesnog problema kroz istraživačko pitanje koje proizlazi iz prirode sadržaja povijesne priče. Učenici istražuju na način da slobodno biraju metode rada i načine prezentiranja istraživačkog rada.

B. EKONOMIJA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
POV SŠ B.2.1. Učenik <i>analizira</i> rast robno-novčane razmjene i komercijalizaciju srednjovjekovnih društava	Učenik: - <i>objašnjava</i> autarkični gospodarski sustav ranog srednjeg vijeka, te različitu dinamiku njegove transformacije u zapadnoj Europi i Srednjoistočnoj Europi (<i>kontinuitet i promjena, prostor i vrijeme</i>).	Učenik <i>uspoređuje</i> gospodarske učinke širenja europskog obzora prema istoku i zapadu: npr. križarske pohode i velika zemljopisna otkrića.
POV SŠ B.2.2. Učenik <i>identificira</i> utjecaj gospodarskih gibanja na društveni razvoj tijekom srednjega i ranoga novoga vijeka.	- <i>uspoređuje</i> gospodarske učinke širenja europskog obzora prema istoku i zapadu: npr. križarske pohode i velika zemljopisna otkrića (<i>vrijeme i prostor, kontinuitet i promjena</i>). - <i>analizira</i> gospodarski razvoj gradova, obnovu transkontinentalne i prekomorske trgovine i	Učenik <i>analizira</i> gospodarski razvoj gradova, obnovu transkontinentalne i prekomorske trgovine i stvaranje prvih kolonija.

	stvaranje prvih kolonija (vrijeme i prostor, kontinuitet i promjena).	
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: <i>Stvaranje Europe i karolinški svijet - ranosrednjovjekovne promjene društvenih odnosa „Vlastelinstvo“ kao temeljna kategorija društvenog i gospodarskog života srednjovjekovne Europe</i> <i>Preduvjeti gospodarskog rasta Europe u razvijenom i kasnom srednjem vijeku</i> <i>Doba gradova i gradskih društava – obnova transkontinentalne i prekomorske trgovina</i> <i>Hrvatsko kraljevstvo kao spona ekonomskih veza Srednjoistočne Europe s Mediteranom</i> <i>Renesansa u Hrvatskoj i Europi – nesklad znanstvenog, društvenog i kulturnog razvoja</i> <i>Velika zemljopisna otkrića kao rezultat rasta znanstvenog i duhovnog obzora</i> <i>Podjela moći na europskom Zapadu: Konstitucionalizam i apsolutizam</i> Državne i društvene strukture srednjega i ranog novog vijeka: dinastička-kompozitna kraljevstva i gradovi-države</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučene teme <i>Uloga talijanskih gradova i Venecije u razvoju hrvatskih prostora</i> <i>Izmještanje središta vlasti i gospodarskih tokova uslijed osmanskih osvajanja (od Krbavske bitke do bitke kod Siska) – rast Europe i stagnacija hrvatskih prostora</i> Preporučene teme i sadržaji trebaju ukloniti eurocentričnost u nastavi i uvesti učenike u iskustva življenja naroda i kultura izvan europskog kulturnog kruga, ili pak produbiti znanja o pojedinim temama hrvatske povijesti. Nastavnik može, uvažavajući navedena načela, kreirati sam novu temu. Tema i sadržaj mogu biti kombinacija dvaju organizacijskih područja npr. država i društvo.</p>		
C. ZNANOST I TEHNOLOGIJA		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda

<p>POV SŠ C.2.1. Učenik <i>tumači</i> utjecaje razvoja znanosti i tehnologije na društveni i gospodarski razvoj tijekom srednjega i ranoga novoga vijeka.</p>	<p>Učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>opisuje</i> nastanak sveučilišnih studija teologije i prava kao začetaka znanstvenog razvoja (<i>prostor i vrijeme, kontinuitet i promjena</i>). - <i>povezuje</i> intenzivnije korištenje energije vode i vjetra s gospodarskim razvojem srednjovjekovne Europe (<i>uzroci i posljedice, usporedba i sučeljavanje</i>). - <i>objašnjava</i> nesklad znanstvenog i tehnološkog razvoja u Hrvatskoj i Europi u kasnom srednjem i ranom novom vijeku (<i>kontinuitet i promjena, usporedba i sučeljavanje</i>). - <i>analizira</i> kako se rast znanstvenog i duhovnog obzora odrazio na velika geografska otkrića (<i>uzroci i posljedice, vrijeme i prostor</i>). 	<p>Učenik <i>povezuje</i> napredak znanosti u razvijenom i kasnom srednjem vijeku te u ranom novom vijeku s gospodarskom dinamikom na Jadranu, Sredozemlju, Europi i svijetu.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: <i>Nastanak sveučilišnih studija teologije i prava kao začetaka znanstvenog razvoja</i> <i>Preduvjeti gospodarskog rasta Europe u razvijenom i kasnom srednjem vijeku</i> <i>Renesansa u Hrvatskoj i Europi – nesklad znanstvenog, društvenog i kulturnog razvoja</i> <i>Velika zemljopisna otkrića kao rezultat rasta znanstvenog i duhovnog obzora</i></p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučene teme <i>„Svit se konča“ – utjecaj bolesti, klimatskih promjena i prirodnih katastrofa na gospodarstvo, društveni razvoj i znanstveno tehničke inovacije u Hrvatskoj i svijetu u srednjem i ranom novom vijeku</i> <i>Transfer znanja civilizacija dalekog Istoka: Indija, Kina i Japan u dodirima s Europom</i></p>		
<p>D. POLITIKA</p>		
<p>Odgojno-obrazovni ishodi</p>	<p>Razrada ishoda</p>	<p>Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda</p>

<p>POV SŠ D.2.1. Učenik <i>analizira</i> državno-politički razvoj u srednjem i ranom novom vijeku u svijetu, Europi i na hrvatskim prostorima.</p>	<p>Učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>objašnjava</i> širenje Franačke države te franački utjecaj na stvaranje, život i organizaciju ranosrednjovjekovne hrvatske države (<i>prostor i vrijeme, kontinuitet i promjena</i>). 	<p>Učenik <i>objašnjava</i> širenje Franačke države te franački utjecaj na stvaranje, život i organizaciju ranosrednjovjekovne hrvatske države prodor Franačke države u Italiju, bizantsku Istru i dijelove Dalmacije te franački utjecaj na život i organizaciju ranosrednjovjekovne hrvatske države.</p>
<p>POV SŠ D.2.2. Učenik <i>uspoređuje</i> politički razvoj Hrvatskog kraljevstva s modelima uređenja europskih kraljevstava</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>identificira značaj kontrole nad Jadranom kao spona Zapadne Europe i istočnog Mediterana: nestanak bizantske kontrole i utjecaja te susljedni rast moći Venecije i njezine pokušaje kontrole gradova na Istočnoj obali Jadrana od razvijenog do ranog novog vijeka (uzroci i posljedice, kontinuitet i promjena)</i>. - <i>uspoređuje</i> oblikovanje i razvoj zapadnoeuropskih i srednjoeuropskih monarhija u srednjem i ranom novom vijeku, te položaj Hrvatskog Kraljevstva u širem kontekstu (<i>usporedba i sučeljavanje, povijesna perspektiva</i>). - <i>objašnjava</i> osmanski prodor u Europu i na hrvatska područja te utjecaj na politički razvoj hrvatske države (<i>prostor i vrijeme, uzroci i posljedice</i>). 	<p><i>Uspoređuje</i> oblikovanje i razvoj zapadnoeuropskih i srednjoeuropskih monarhija u srednjem i ranom novom vijeku, te položaj Hrvatskog Kraljevstva u širem kontekstu.</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: <i>Stvaranje Europe i karolinški svijet - ranosrednjovjekovne promjene društvenih odnosa Izgradnja mletačkog pomorskog carstva i istočna obala Jadrana Slavenski narodi između Istoka i Zapada i misija solunske braće „Seoba“ Hrvata u kontekstu europskih migracijskih gibanja Od kneza do kralja – razvoj vlasti hrvatskih ranosrednjovjekovnih vladara Kršćanstvo kao osnovica/podloga europske srednjovjekovne civilizacije Zapadna Europa nakon Karolinškog Carstva – rađanje i oblikovanje dinastičkih kraljevstava: primjer Hrvatskog kraljevstva</i></p>		

Dinastija Arpadovića na čelu Hrvatskog Kraljevstva
Širenje europskog obzora prema Istoku – križarski pohodi u Svetu zemlju i na europski sjeveroistok
 Odnos političkog središta i periferije: *Uloga hrvatskih velikaških rodova u društvenom i političkom razvoju srednjovjekovne Hrvatske*
Hrvatsko kraljevstvo kao spona ekonomskih veza Srednjoistočne Europe s Mediteranom
„Vlastelinstvo“ kao temeljna kategorija društvenog i gospodarskog života srednjovjekovne Europe
Osmanski prodor u Europu i utjecaji na društveno-politički razvoj hrvatskih prostora
Podjela moći na europskom Zapadu: Konstitucionalizam i apsolutizam
Na granici triju carstava: Hrvatska u Habsburškoj Monarhiji; političke, teritorijalne i društvene mijene do mira u Srijemskim Karlovcima 1699.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme

Odnos Crkve i države u ranome srednjem vijeku

Kraljevska politika prema gradovima na Jadranu i u unutrašnjosti

Uloga Vojne krajine u europskim ratovima do kraja 17. stoljeća

E. FILOZOFSKO-RELIGIJSKO-ESTETSKO PODRUČJE

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
POV SŠ E.2.1. Učenik <i>objašnjava</i> karakter sukoba i prožimanja velikih religija u društvima i kulturama srednjega i ranoga novoga vijeka.	Učenik: - <i>objašnjava</i> kršćanstvo kao podlogu europske srednjovjekovne civilizacije, ali i postupno preciznije razdvajanje sfera Crkve i države od 11. stoljeća (<i>etička prosudba, kontinuitet i promjena</i>).	Učenik <i>objašnjava</i> kršćanstvo kao podlogu europske srednjovjekovne civilizacije, ali i postupno preciznije razdvajanje sfera Crkve i države od 11. stoljeća.
POV SŠ E.2.2. Učenik <i>interpretira</i> različite ideje, umjetničke stilove i književna dostignuća srednjega vijeka.	- <i>povezuje</i> položaj ranosrednjovjekovnog Hrvatskog kraljevstva kao periferije dvaju velikih imperijalnih sustava i njihov utjecaj na kulturološki razvitak Hrvata, od pokrštavanja i misije solunske braće prema tropismenosti (<i>etička prosudba, kontinuitet i promjene</i>). <i>analizira</i> srednjovjekovnu Crkvu bosansku, protestantsku reformu i katoličku obnovu u Europi i Hrvatskoj (<i>usporedba i sučeljavanje, povijesna perspektiva</i>).	Učenik <i>povezuje</i> položaj ranosrednjovjekovnog Hrvatskog kraljevstva kao periferije dvaju velikih imperijalnih sustava i njihovog utjecaja na kulturološki razvitak Hrvata, od pokrštavanja i misije prema tropismenosti

	- <i>utvrđuje</i> utjecaje srednjovjekovnih umjetničkih stilova – romanika, gotika i renesansa – te baroka na hrvatskim prostorima (<i>usporedba i sučeljavanje, povijesna perspektiva</i>).	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: <i>Kršćanstvo kao osnovica/podloga europske srednjovjekovne civilizacije</i> <i>Slavenski narodi između Istoka i Zapada i misija solunske braće</i> <i>Kultura i umjetnost srednjega vijeka</i> <i>Protestantska reforma i katolička obnova u Europi i Hrvatskoj</i> <i>Barokna umjetnost na tlu Hrvatske i u Europi</i>		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučene teme <i>Hrvatska predromanika između Istoka i Zapada</i> <i>Kultura glagoljske pismenosti</i>		

3. Srednja škola

Opća, prirodoslovno-matematička, jezična, prirodoslovna i klasična gimnazija Povijest 3. razred – 70 sati

A. DRUŠTVO		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
POV SŠ A.3.1. Učenik <i>usporedbom</i> može doći do zaključaka o razlikama svijeta 18. i početka 20. stoljeća	Učenik: - <i>analizira</i> društvene promjene moderne države na primjeru Habsburške Monarhije (<i>usporedba i</i>	Učenik <i>analizira</i> društvene promjene moderne države na primjeru Habsburške Monarhije

<p>POV SŠ A.3.2. Učenik <i>analizira</i> povezanost političkih zbivanja na promjene u društvu.</p>	<p><i>sučeljavanje, etička prosudba</i>).</p> <p>- <i>uspoređuje</i> društva Banske Hrvatske, mletačke Dalmacije i Istre te Vojne krajine (<i>vrijeme i prostor, kontinuitet i promjene</i>).</p> <p>- <i>uspoređuje</i> društveni razvoj prema građanskom društvu na europskom i hrvatskom prostoru (<i>usporedba i sučeljavanje, kontinuitet i promjene</i>).</p> <p>- <i>objašnjava</i> društvene promjene i migracije na prijelazu 19.u 20. stoljeće u svijetu i Hrvatskoj (<i>povijesna perspektiva, vrijeme i prostor</i>).</p>	<p><i>Uspoređuje</i> društveni razvoj prema građanskom društvu na europskom i hrvatskom prostoru.</p>
--	--	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Dvor i staleži: središte i periferija u Habsburškoj Monarhiji u 18. stoljeću.
Obnova, modernizacija i razvoj hrvatskih zemalja u 18. stoljeću
Porast stanovništva, agrarna revolucija, razvoj gradova i stvaranje građanskog društva
Modernizacijski zahvati u hrvatskom zemljama u drugoj polovici 19. stoljeća.
Hrvatske zemlje u procesima "Prve" globalizacije početkom 20. stoljeća.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Preporučene teme
Jezično pitanje u 19. i 20. stoljeću
Položaj radničke obitelji i socijalna obespravljenost
Trgovina robljem i problem emancipacije robova
Za preporučene teme nastavnici sami oblikuju odgojno-obrazovne ishode koji su vezani uz pojačani razvoj konceptualnog, proceduralnog i metakognitivnog znanja te rješavanje problema, a razvijaju se vođenim i slobodnim istraživanjem određenog povijesnog problema kroz istraživačko pitanje koje proizlazi iz prirode sadržaja povijesne priče. Učenici istražuju na način da slobodno biraju metode rada i načine prezentiranja istraživačkog rada.

B. EKONOMIJA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
<p>POV SŠ B.3.1. Učenik <i>analizira</i> posljedice industrijske i agrarne revolucije, napose uz refleksije na hrvatskim prostorima.</p>	<p>Učenik: -<i>uspoređuje</i> povezanost Europe, obiju Amerika i Afrike kroz trgovinu manufakturnim proizvodima, kolonijalnom</p>	<p>Učenik <i>uspoređuje</i> povezanost Europe, obiju Amerika i Afrike; kroz trgovinu manufakturnim proizvodima, kolonijalnom robom i robovima.</p>

<p>POV SŠ B.3.2. Učenik <i>identificira</i> dinamiku gospodarskih promjena na globalnoj razini na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće.</p>	<p>robom i robovima (<i>prostor i vrijeme, usporedba i sučeljavanje</i>).</p> <p>- <i>utvrđuje</i> učinke industrijske i agrarne revolucije na gospodarstvo svijeta i hrvatskih zemalja (<i>usporedba i sučeljavanje, povijesna perspektiva</i>).</p> <p>- <i>prepoznaje</i> učinke globalne ekonomije na razvoj gospodarstva u hrvatskim zemljama početkom 20. stoljeća (<i>povijesna perspektiva, kontinuitet i promjena</i>).</p>	<p>Učenik <i>utvrđuje</i> učinke industrijske i agrarne revolucije na gospodarstvo svijeta i Hrvatske.</p>
--	--	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Svjetska pomorska trgovina i stvaranje "Atlantskog" svijeta
Obnova, modernizacija i razvoj hrvatskih zemalja u 18. stoljeću
Industrijske revolucije i tehnološke promjene
Porast stanovništva, agrarna revolucija, razvoj gradova i stvaranje građanskog društva
Hrvatske zemlje u procesima "Prve" globalizacije početkom 20. stoljeća.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme

Migracije; vinska klauzula i njezine posljedice

Počeci prometne integracije; ceste i željeznice

Preporučene teme i sadržaji trebaju ukloniti eurocentričnost u nastavi i uvesti učenike u iskustva življenja naroda i kultura izvan europskog kulturnog kruga. Nastavnik može, uvažavajući navedena načela, kreirati sam novu temu. Tema i sadržaj mogu biti kombinacija dvaju organizacijskih područja npr. država i društvo.

C. ZNANOST I TEHNOLOGIJA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
<p>POV SŠ C.3.1. Učenik <i>analizira</i> važnost i povezanost industrijskih revolucija, znanosti, obrazovanja i medija</p>	<p>Učenik:</p> <p>- <i>prepoznaje</i> znanstvena i tehnolojska dostignuća industrijskih revolucija kao pokretačke sile gospodarskih gibanja (<i>uzrok i posljedica; kontinuitet i promjena</i>)</p>	<p>Učenik <i>prepoznaje</i> znanstvena i tehnolojska dostignuća industrijskih revolucija kao pokretačke sile gospodarskih gibanja.</p>
<p>POV SŠ C.3.2. Učenik <i>objašnjava</i> povezanost razvoja obrazovanja s razvojem znanosti.</p>	<p>- <i>strukturira</i> važnost i povezanost znanosti, obrazovanja i medija u (<i>kontinuitet i promjene, usporedba i sučeljavanje</i>).</p>	<p>Učenik <i>strukturira</i> važnost i povezanost znanosti, obrazovanja i medija.</p>

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

*Industrijske revolucije i tehnološke promjene
Znanost, obrazovanje i mediji*

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme

Utjecaj prosvjetiteljstva i liberalizma na razvoj demokracije

Razvoj medicine i zdravstvena zaštita

D. POLITIKA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
<p>POV SŠ D.3.1. Učenik <i>tumači</i> uzroke i posljedice nacionalnih pokreta, ideologija i ratova u svijetu, Europi i na hrvatskom prostoru.</p>	<p>Učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>uspoređuje</i> političke odnose zapadnoeuropskih država s Habsburškom Monarhijom i Otomanskim carstvom, te uzroke i posljedice ratnih sukoba u 18. stoljeću (<i>usporedba i sučeljavanje, uzrok i posljedica</i>). 	<p>Učenik <i>uspoređuje</i> europske modele ujedinjenja nacija (zapadnoeuropski, srednjoeuropski i model u jugoistočnoj Europi). Učenik <i>tumači</i> imperijalističku politiku i međunarodne odnose, napose Prvi svjetski rat te Hrvatsku i Hrvate u njemu.</p>
<p>POV SŠ D.3.2. Učenik <i>analizira</i> pojavu i razvoj političkih stranaka u svijetu, Europi i Hrvatskoj.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>analizira</i> revolucionarne promjene u dugom 19. stoljeću s posljedicama na hrvatske nacionalne integracije i oblikovanje stranačkog života. (<i>prostor i vrijeme, usporedba i sučeljavanje</i>). - <i>tumači</i> uzroke i posljedice nacionalnih pokreta i ideologija u Europi i njihov utjecaj na procese nacionalne integracije Osmanskoga Carstva: prijelaz iz mileta u modernu naciju (<i>prostor i vrijeme usporedba i sučeljavanje</i>). - <i>uspoređuje</i> modele nacionalne integracije: Njemačke, Italije i stvaranje američke nacije. (<i>usporedba i sučeljavanje, uzrok i posljedica</i>). <i>analizira</i> različite zamisli o rješavanju hrvatskoga pitanja (<i>usporedba i sučeljavanje, etička prosudba</i>). 	<p>Učenik <i>analizira</i> revolucionarne promjene u dugom 19. stoljeću s posljedicama na hrvatske nacionalne integracije i oblikovanje stranačkog života.</p>

	- tumači razlike između nacionalnih država i kolonijalnih imperija, napose Prvi svjetski rat te Hrvatsku i Hrvate u njemu (<i>prostor i vrijeme, usporedba i sučeljavanje</i>).	
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Europski ratovi za uspostavu ravnoteže velikih sila u 18. i 19. stoljeću. <i>Izgradnja i uspon američke nacije.</i> <i>Francuska revolucija i Napoleonovo doba</i> <i>Hrvatske zemlje u predintegracijskom razdoblju.</i> <i>Europske revolucije 1848./49.</i> <i>Hrvatski narodni preporod – Ilirski pokret</i> <i>Istočno pitanje i nacionalni pokreti u Osmanskom Carstvu</i> <i>Modeli ujedinjenja nacije: Italija i Njemačka</i> <i>Hrvatsko pitanje u kontekstu federalizma, pravaške ideje, trijalizma i jugoslavizma</i> <i>Imperijalistička politika i međunarodni odnosi (kolonijalizam, vojno-politički savezi, svjetske krize i lokalni ratovi)</i> <i>Prvi svjetski rat (1914.-1918.)</i> <i>Hrvatske zemlje i Hrvati u Prvom svjetskom ratu</i></p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučene teme <i>Dekolonizacija i nezavisnost Latinske Amerike</i> <i>Velika Britanija i Francuska u drugoj polovici 19. stoljeća</i></p>		
E. FILOZOFSKO-RELIGIJSKO-ESTETSKO PODRUČJE		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
POV SŠ E.3.1. Učenik <i>uspoređuje</i> kulturne epohe, filozofsku misao i umjetničke stilove u moderno doba u svijetu, Europi i Hrvatskoj.	Učenik: - <i>objašnjava</i> utjecaj filozofskih teorija (empirizam i racionalizam) na razvoj kulturnih gibanja i ljudskog stvaralaštva (<i>etička prosudba, kontinuitet i promjena</i>).	Učenik <i>uspoređuje</i> kulturne epohe, filozofsku misao i umjetničke stilove u moderno doba.
POV SŠ E.3.2. Učenik <i>analizira</i> utjecaj intelektualnih strujanja i političkih ideologija na razvoj kulture i ljudskog stvaralaštva.	- <i>identificira</i> ideološko političke koncepte modernoga doba (konzervativizam, liberalizam, socijalizam) i njihove učinke na društvo (<i>etička prosudba, povijesna perspektiva</i>). - <i>uspoređuje</i> kulturne epohe, filozofsku misao i umjetničke stilove u moderno doba (<i>etička prosudba, kontinuitet i promjena</i>).	Učenik <i>objašnjava</i> utjecaj filozofskih teorija (empirizam i racionalizam) na razvoj kulturnih gibanja i ljudskog stvaralaštva

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

*Prosvjetiteljstvo, i stvaranje političkih ideologija konzervativizam, liberalizam i socijalizam
Kulturne epohe, pozitivistička misao, umjetnički stilovi i demokratski trendovi*

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme

Društveni i misaoni utjecaji u kulturnom stvaralaštvu 19. stoljeća

Socijalni nauk Crkve

4. Srednja škola

Prirodoslovno-matematička, jezična, prirodoslovna i klasična gimnazija Povijest 4. razred – 70 sati

A. DRUŠTVO		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
POV SŠ A.4.1. Učenik <i>analizira</i> međusobne odnose različitih društvenih skupina, te dinamiku i društvene promjene u Hrvatskoj, Europi i svijetu u prvoj polovici 20. stoljeća	Učenik: <i>-uspoređuje</i> život ljudi i karakter demokratskog, autoritativnog, kao i totalitarnih društava (fašizam, komunizam) između dva rata, te učinak Velike gospodarske krize na život pojedinaca i društvenih skupina na prostoru Hrvatske, Europe i svijeta (<i>uzroci i posljedice, kontinuitet i promjena, povijesna perspektiva</i>).	Učenik <i>uspoređuje</i> život ljudi i karakter demokratskog društva kao i totalitarnih društava (fašizam, komunizam) između dva rata, te učinak Velike gospodarske krize na život pojedinaca i društvenih skupina na prostoru Hrvatske, Europe i svijeta.
POV SŠ A.4.2. Učenik <i>analizira</i> utjecaj intelektualnih strujanja i političkih ideologija na društveni razvoj i destrukciju tijekom 20. stoljeća u svijetu, Europi i Hrvatskoj.	<i>- identificira</i> obilježja i posljedice antisemitizama u Europi i svijetu, rasnu teoriju nacionalsocijalizma, stradanja Židova i drugih naroda, etničkih i političkih skupina u Hrvatskoj, Europi i svijetu u prvoj polovici 20. stoljeća (<i>etička prosudba, uzrok i posljedica</i>).	Učenik <i>identificira</i> obilježja i posljedice antisemitizama u Europi i svijetu, rasnu teoriju nacionalsocijalizma, stradanja Židova i drugih naroda, etničkih i političkih skupina u Hrvatskoj, Europi i svijetu u prvoj polovici 20. stoljeća
	<i>- objašnjava</i> posljedice ratova na život civilnog stanovništva tijekom 20. stoljeća (<i>uzroci i posljedice, etička</i>	

	<p><i>prosudba</i>).</p> <p>- <i>interpretira</i> europske političke ideologije i identificira njihove manifestacije u Hrvatskoj. Objašnjava njihov utjecaj na život pojedinaca i skupina u monarhističkoj Jugoslaviji, NDH i socijalističkoj Jugoslavije. (<i>uzroci i posljedice, povijesna perspektiva, povijesni izvori</i>).</p> <p>- <i>utvrđuje</i> oblike krize u socijalističkoj Jugoslaviji 80-ih, demokratizaciju političkog života, raspad socijalističke Jugoslavije i Domovinskog rata te njegove posljedice. (<i>usporedba i sučeljavanje, etička prosudba</i>).</p>	
--	---	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Nacionalno pitanje u Europi i stvaranje novih država nakon Prvog svjetskog rata
Demokracije u krizi – Velika gospodarska kriza.
Totalitarni koncepti (komunizam, fašizam, nacionalsocijalizam) uređenje svijeta između dva rata
Drugi svjetski rat kao iskaz ideoloških sukoba na prostoru NDH
Antifašistički i partizanski pokret na prostoru Hrvatske
Holokaust - sustavni progoni, iseljavanje i koncentracijski logori
Hrvatska i Hrvati u socijalističkoj Jugoslaviji - razdoblje revolucionarne diktature i velikih društvenih promjena
Hladni rat, dekolonizacija, borba za ljudska prava i emancipacija žena u drugoj polovici 20. stoljeća
Hrvatski nacionalni pokret - Hrvatsko proljeće i njegove posljedice
Kriza socijalističke Jugoslavije 80-ih i slom komunizma u Europi
Otpor velikosrpskoj agresiji, Domovinski rata i hrvatski put prema euroatlantskim integracijama

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
 Preporučene teme
Demografske promjene u Europi i svijetu tijekom 20. stoljeća
Utjecaj Povelje UN-a na procese dekolonizacije
Globalizacija i problemi suvremenog svijeta
 Za preporučene teme nastavnici sami oblikuju odgojno-obrazovne ishode koji su vezani uz pojačani razvoj konceptualnog, proceduralnog i metakognitivnog znanja te rješavanje problema, a razvijaju se vođenim i slobodnim istraživanjem određenog povijesnog problema kroz istraživačko pitanje koje proizlazi iz prirode sadržaja povijesne priče. Učenici istražuju na način da slobodno biraju metode rada i načine prezentiranja istraživačkog rada.

B. EKONOMIJA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
POV SŠ B.4.1. Učenik <i>analizira gospodarske sustave</i> tijekom 20. stoljeća u svijetu i hrvatska iskustva.	Učenik: - <i>uspoređuje</i> svjetsko gospodarstvo uoči i u vrijeme Velike gospodarske krize, uz refleksiju na prilike u monarhističkoj Jugoslaviji, te različite koncepte izlaska iz gospodarske krize (<i>uzroci i posljedice, kontinuitet i promjena</i>). - <i>identificira</i> nove gospodarske odnose kao	Učenik <i>identificira</i> nove gospodarske odnose kao posljedicu uvođenja socijalističkog uređenja. (koncept vlasništva, agrarna politika, samoupravljanje)
POV SŠ B.4.2. Učenik <i>analizira različite gospodarske sustave</i> tijekom 20. stoljeća, poglavito na hrvatskim prostorima.	posljedicu uvođenja socijalističkog uređenja. (koncept vlasništva, agrarna politika, samoupravljanje) (<i>povijesna perspektiva, usporedba i sučeljavanje</i>). - <i>objašnjava</i> krizu socijalističkog ekonomskog modela i njen utjecaj na pad komunizma u Europi. Hrvatska iskustva. (<i>usporedba i sučeljavanje, kontinuitet i promjena, uzroci i posljedice</i>).	Učenik <i>objašnjava</i> krizu socijalističkog ekonomskog modela i njen utjecaj na pad komunizma u Europi. Hrvatska iskustva
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: <i>Demokracije u krizi – Velika gospodarska kriza Hrvatska i Hrvati u socijalističkoj Jugoslaviji - razdoblje revolucionarne diktature i velikih društvenih promjena</i> <i>Kriza socijalističke Jugoslavije 80-ih i slom komunizma u Europi</i>		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučene teme <i>Američka „revolucija čelika i elektriciteta“</i> <i>Marshallov plan – SAD pomaže Europu</i> <i>Japanski i kineski ekonomski uzlet</i> Preporučene teme i sadržaji trebaju ukloniti eurocentričnost u nastavi i uvesti učenike u iskustva življenja naroda i kultura izvan europskog kulturnog kruga. Nastavnik može, uvažavajući navedena načela, kreirati sam novu temu. Tema i sadržaj mogu biti kombinacija dvaju organizacijskih područja npr. država i društvo.		
C. ZNANOST I TEHNOLOGIJA		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda

<p>POV SŠ C.4.1. Učenik <i>analizira</i> razvoj tehnologija i <i>analizira</i> nove izume koji su promijenili život čovjeka u 20. stoljeću.</p>	<p>Učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>rašćlanjuje</i> utjecaj razvoja znanosti i tehnologije te njihov utjecaj na ratove i političke odnose tokom 20. stoljeća. (<i>etička prosudba, uzroci i posljedice</i>). - <i>uspoređuje</i> razvoj europskih zemalja nakon Drugog svjetskog rata. Posljedice tehnološko znanstvenog razvoja na prirodu. (<i>kontinuitet i promjena, etička prosudba</i>). - <i>analizira</i> promjene u svakodnevnom životu ljudi koje su nastale uporabom novih tehnologija i izuma na prostoru Hrvatske tijekom 20. stoljeća i na početku 21. stoljeća (<i>kontinuitet i promjena, uzroci i posljedice</i>). 	<p>Učenik <i>rašćlanjuje</i> utjecaj razvoja znanosti i tehnologije te njihov utjecaj na ratove i političke odnose tokom 20. stoljeća.</p> <p><i>Uspoređuje</i> materijalne gubitke i obnovu infrastrukture u europskim državama i Hrvatskoj nakon Drugog svjetskog rata i Domovinskog rata.</p> <p><i>Analizira</i> promjene u svakodnevnom životu ljudi koje su nastale uporabom novih tehnologija i izuma na prostoru Hrvatske tijekom 20. stoljeća i na početku 21. stoljeća.</p>
---	---	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Izumi i otkrića u prvoj polovici 20. stoljeća

Ključna ratišta u Europi, Africi i na Pacifiku od 1943. do 1945.

Kraj rata u Hrvatskoj, Europi i Aziji – materijalni gubici i obnova infrastrukture Hrvatska i Hrvati u socijalističkoj Jugoslaviji - razdoblje revolucionarne diktature i velikih društvenih promjena

Kriza socijalističke Jugoslavije 80-ih i slom komunizma u Europi

Otpor velikosrpskoj agresiji, Domovinski rata i hrvatski put prema euroatlantskim integracijama

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme

Nikola Tesla – čovjek izvan vremena

Napredak mikrobiologije i farmakologije kao preduvjet poboljšanja kvalitete života

Utrka u istraživanju svemira

D. POLITIKA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
<p>POV SŠ D.4.1. Učenik <i>analizira</i> uspostavu političko ideološke arhitekture Europe i svijeta nakon dva svjetska rata.</p>	<p>Učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>objašnjava ulazak hrvatskih zemalja u Kraljevstvo SHS, mirovne ugovore 1919. i 1920, politički život monarhističke Jugoslavije s posebnim osvrtom na djelovanje</i> 	<p>Učenik <i>objašnjava</i> odluke mirovnih ugovora 1919. i 1920. te proces nastanka novih država i njihove međusobne odnose do 1939.</p> <p>Učenik <i>analizira</i> novu političku kartu Europe i svijeta nakon Drugog svjetskog rata.</p>

	<p>Stjepana Radića. (<i>kontinuitet i promjena, povijesna perspektiva, etička prosudba</i>).</p>	<p>Učenik <i>analizira</i> utjecaj političkih promjena nastalih slomom komunističkih režima u Europi i svijetu.</p>
<p>POV SŠ D.4.2. Učenik <i>objašnjava</i> koncept stvaranja i nestanka monarhističke Jugoslavije, NDH i socijalističke Jugoslavije kao i stvaranje samostalne i demokratske Hrvatske.</p>	<p>- <i>analizira</i> ulogu i važnost vojno-političkih sporazuma uoči Drugog svjetskog rata te pokušaj rješavanja hrvatskog pitanja stvaranjem Banovine Hrvatske (<i>etička prosudba, povijesna perspektiva</i>).</p> <p>- <i>analizira</i> okolnosti koje su dovele do stvaranja NDH i pokreta otpora u Drugom svjetskom ratu na prostoru Jugoslavije, te političke programe vezane uz državnost i organizaciju društva (<i>usporedba i sučeljavanje, etička prosudba</i>).</p> <p>- <i>analizira</i> novu političku kartu Europe i svijeta nakon Drugog svjetskog rata, stvaranje socijalističke Jugoslavije i njezinu unutarnju i vanjsku politiku do njezina raspada (<i>vrijeme i prostor, uzroci i posljedice, kontinuitet i promjena</i>).</p> <p>- <i>utvrđuje</i> oblike krize u socijalističkoj Jugoslaviji i demokratizaciju političkog života, raspad socijalističke Jugoslavije i te njegove posljedice. Međunarodno priznanje Hrvatske, Domovinski rat i proces izgradnje mira. (<i>usporedba i sučeljavanje, etička prosudba</i>).</p> <p>- <i>opisuje</i> velikosrpsku ideologiju, oružanu pobunu dijela Srba u Hrvatskoj praćenu agresijom JNA, obranu i oslobađanje okupiranih područja RH</p>	<p>Učenik <i>objašnjava ulazak hrvatskih zemalja u Kraljevstvo SHS</i>, politički život monarhističke Jugoslavije s posebnim osvrtom na djelovanje Stjepana Radića.</p> <p>Učenik <i>analizira</i> okolnosti koje su dovele do stvaranja NDH i pokreta otpora u Drugom svjetskom ratu na prostoru Jugoslavije, te stvaranje socijalističke Jugoslavije i njezinu unutarnju i vanjsku politiku do njezina raspada.</p> <p>Učenik <i>objašnjava</i> jačanje nacionalnih pokreta u jugoslavenskim republikama, velikosrpski ekspanzionizam, uvođenje višestranačja, „božićni“ Ustav, raskid državno-pravnih veza sa SFRJ i borbu za međunarodno priznanje Hrvatske, kao i mirnu reintegraciju i proces izgradnje mira po završetku Domovinskog rata.</p>

	1991.-1995., ulogu Hrvatske i Hrvata u obrani BiH od velikosrpske agresije, sukob Bošnjaka i Hrvata u BiH, Daytonski sporazum i završetak rata u BiH. (<i>povijesna perspektiva, uzroci i posljedice</i>).	
--	---	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Nacionalno pitanje u Europi i stvaranje novih država nakon Prvog svjetskog rata
Hrvatsko pitanje u monarhističkoj Jugoslaviji
Europa i svijet na putu prema Drugom svjetskom ratu.
Kraljevina Jugoslavija uoči Drugog svjetskog rata i stvaranje Banovine Hrvatske.
Drugi svjetski rat do kraja 1942. Bojišta, bitke; kolaboracije i pokreti otpora
Ključna ratišta u Europi, Africi i na Pacifiku od 1943. do 1945. godine
Kraj rata u Hrvatskoj, Europi i Aziji
Holokaust - sustavni progoni, iseljavanje i koncentracijski logori
Hrvatska i Hrvati u socijalističkoj Jugoslaviji - razdoblje revolucionarne diktature i velikih društvenih promjena
Hladni rat, dekolonizacija, borba za ljudska prava i emancipacija žena u drugoj polovici 20. stoljeća
Hrvatski nacionalni pokret - Hrvatsko proljeće i njegove posljedice
Kriza socijalističke Jugoslavije 80-ih i slom komunizma u Europi
Stvaranje samostalne demokratske Hrvatske (1989.-1991.)
Oružana pobuna dijela Srba u Hrvatskoj i velikosrpska oružana agresija na RH – Domovinski rat od 1991. do 1995. godine; RH i BiH – jedinstveno ratište (uporaba teritorija BiH za agresiju na RH), Daytonski sporazum
Oslobodilačke operacije i mirna reintegracija hrvatskog Podunavlja

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme

Žablji skokovi: pacifičko ratište u Drugome svjetskom ratu

Pustinjska lisica: Drugi svjetski rat na afričkom kontinentu

Vukovar u Domovinskom ratu

Zavičajna povijest

E. FILOZOFSKO-RELIGIJSKO-ESTETSKO PODRUČJE

Odgajno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgajno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti „dobar“ na kraju razreda
POV SŠ E.4.1. Učenik <i>analizira</i> kreativno ljudsko djelovanje i stvaralaštvo u 20. stoljeću.	Učenik: - <i>analizira</i> europska strujanja i stilove u likovnoj umjetnosti, filmu, glazbi, kazalištu, književnosti i školstvu i njihov utjecaj na Hrvatsku u 20. stoljeću (<i>etička prosudba, usporedba i sučeljavanje</i>).	Učenik <i>analizira</i> europska strujanja i stilove u likovnoj umjetnosti, filmu, glazbi, kazalištu, književnosti i njihov utjecaj na Hrvatsku u 20. stoljeću
POV SŠ E.4.2. Učenik <i>vrednuje</i> položaj vjerskih i nacionalnih zajednica i njihova stradanja u pojedinim društvima, te odnos religijskih	- <i>vrednuje</i> komemorativno obilježavanje (Jom hašo, Dan sjećanja na žrtve Vukovara i Škabrnje druge	Učenik <i>vrednuje</i> komemorativno obilježavanje (Jom hašo, Dan sjećanja na žrtve Vukovara i Škabrnje i druge blagdane i spomendane u demokratskoj Hrvatskoj)

<p>organizacija i struktura države u 20. stoljeću.</p>	<p>i druge blagdane i spomendane u demokratskoj Hrvatskoj) (<i>etička dimenzija, povijesna perspektiva</i>).</p>	
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: <i>Strujanja i stilovi u umjetnosti, kulturi i sportu.</i> <i>Obilježavanje Jom hašoa i Dan sjećanja na žrtve Vukovara i Škabrnje i druge blagdane i spomendane u demokratskoj Hrvatskoj</i></p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučene teme <i>Katolička crkva u suvremenom svijetu</i> <i>Utjecaj medija na svakodnevni život u 20. stoljeću</i> <i>Egzistencijalizam kao odrednica slobode i odgovornosti pojedinca</i> <i>Vjerske zajednice i nacionalne manjine u Hrvatskoj</i></p>		